

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 5C/283/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8713216122
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miriam Szárazová
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2019:8713216122.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Stará Ľubovňa sudkyňa JUDr. Miriam Szárazová v právnej veci žalobcov: 1/ C. D., nar. XX.X.XXXX, bytom P. E. XXXX/XX, J., 2/ E. D., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom P. E. Z./XX, J., právne zastúpených Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Nám. sv. Egídia 93, 058 01 Poprad, IČO: 44 250 029, proti žalovanému: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy s príslušenstvom takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 15.000,- eur, žalobcovi v 2. rade sumu 15.000,- eur, v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalobcom v 1. v 2. rade súd p r i z n á v a náhradu trov konania v rozsahu 100%, ktoré je povinný zaplatiť žalovaný, pričom o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa podanou žalobou doručenu súdu dňa 30.10.2013 a doplnenu dňa 5.3.2014 domáhali voči žalovanému, aby mu súd uložil zaplatiť žalobkyni sumu 15.000,- eur a žalobcovi v 2. rade sumu 15.000,- eur ako aj náhrady trovy konania, titulom nemajetkovej ujmy.

2. Okresný súd Stará Ľubovňa rozsudkom sp. zn. 5C/283/2014 zo dňa 28.1.2016 rozhodol tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 13.000,- eur a žalobcovi v 2. rade sumu 13.000,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, pričom o trovách konania mal súd rozhodnúť do 30 dní po právoplatnosti tohto rozsudku.

3. Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie žalovaný, pričom odvolaním namietal nedostatok pasívnej legitímácie a taktiež namietal nedostatok zdôvodnenia priznanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy v súhrnnej výške 26.000,- eur, nakoľko nie je zrejmé prečo sa konajúcemu súdu suma 30.000,- eur zdala ako neprimerane vysoká, avšak sumu 26.000,- eur už súd určil ako primeranú.

4. Krajský súd v Prešove uznesením sp. zn. 5C/129/2016 zo dňa 26.4.2018 zrušil rozsudok napadnutom vyhovujúcim výroku a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštítúcie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. K námietke žalovaného vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu na údajnú absenciu vnútroštátnej úpravy, z ktorej by mala vyplývať povinnosť žalovaného nahradiť žalobcom ako pozostalým po obeti z dopravnej nehody náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie podal vyčerpávajúcu odpoveď, s ktorou sa odvolací súd stotožňuje a odkazuje na závery, ku ktorým súd prvej inštancie dospel. Okrem iného odvolací súd poukázal na uznesenie Ústavného súdu III. ÚS 666/2016 - 36 z 11.10.2016 kde Ústavný súd SR uviedol, že nepovažuje za prejav svojvôle

vedúcej k ústavnej udržateľnosti pokiaľ súdy pod zákonu terminológie pojmu "škoda" použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení zahrnul aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu aprobovaných in abstracto v ustanoveniach Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Úvaha žalovaného o neexistencii právnej úpravy SR ako základného predpokladu pre možnosť uplatniť nárok voči nemu, nakoľko je len poisťovateľom v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z., ktorá bola prioritným odvolacím argumentom správnou nie je. Ďalej odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie mal za dôvodný uplatnený nárok každým zo žalobcov vo výške 13.000, - eur a nie ako to vymedzili v žalobe vo výške 15.000, - eur, pričom z dôvodov nie je zistiteľné z akých skutkových zistení a okolností dospel práve k takýmto a nie iným čiastkam. Podľa názoru odvolacieho súdu rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné, nie sú z neho zistiteľné predpoklady pre závery k výške náhradnej nemajetkovej ujmy, jeho rozhodnutie je preto v rozpore so zásadami spravodlivého súdneho procesu. Z týchto dôvodov odvolací súd uložil súdu prvej inštancie vec opätovne prejednať.

5. Žalovaný v podaní doručenom súdu dňa 12.7.2018 zotrval na námietke absencie svojej pasívnej legitímácie v spore a pre úplnosť sa vyjadril i k výške uplatňovaných nárokov. Žalovaný ma za to, že je potrebné skúmať za akých okolností k neoprávnenému zásahu do práv žalobcov došlo s poukazom na závažnosť vzniknutej ujmy a navrhol zabezpečiť si trestný spis, nakoľko nie je zjavné či sa na vzniku škody svojím konaním nepodieľal aj sám nebohý syn žalobcov. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu ČR I. ÚS 2844/14. Podľa názoru žalovaného aj keď výšku peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy súd určuje voľnou úvahou pri jej rozhodovaní musí prihliadať, aby bola splnená požiadavka účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú ujmu. Zároveň však súd musí prihliadať na požiadavku nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohatenie. Žalovaný má za to, že súd musí pristupovať k priznávaniu náhrady nemajetkovej ujmy obozretne a triezvo a nie priznať sumy, ktoré síce žalobcom lahodia, ale sú zjavne nereálne vo vzťahu k priemerným majetkovým a príjmovým pomeroch v Slovenskej republike. Priznanie náhrad, ktoré v súhrne viac ako 100 násobne prevyšujú napríklad priemerný mesačný zárobok nie je možné v žiadnom prípade považovať za primerané zadosťučinenie za akýchkoľvek zásahov na práva na ochranu osobnosti. Pričom nemožno opomenúť, že náhradu nemajetkovej ujmy nemožno priznávať voči právnickým osobám podľa iných kritérií ako voči fyzickým osobám. V opačnom prípade, ak by sa teda rozlišovalo v sumách priznávaných voči fyzickým osobám a právnickým osobám podľa ich schopnosti platiť znamenalo by to, že náhrada nemajetkovej ujmy by mala jednoznačne diskriminačný ale aj trestný charakter, keďže jej výška by sa určovala s prihliadnutím na osobu pôvodcu čo je typický rys trestného práva. Občiansky zákonník upravujúci inštitút ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy vylučuje hranicu výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, nakoľko špecifická jednotlivých prípadov toto vylučujú, žalobcovia na ktorých je v konaní dôkazne bremeno musia dokázať, že v značnej miere bola znížená ich dôstojnosť alebo vážnosť spoločnosti, a že považovaná suma je adekvátna závažnosti vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo a súd pri jej určení musí vychádzať zo zásady primeranosti a riadiť sa určitými kritériami berúc do úvahy aj ekonomickú realitu v čase rozhodovania ako aj judikatúru v obdobných veciach. Žalovaný je toho názoru, že pri určení výšky nemajetkovej sumy je potrebné analogicky vychádzať i z ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. a vo vzťahu k výške náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 215/2006 Z. z..

6. Právny zástupca žalobcov dňa 19.7.2018 doručil súdu podanie, v ktorom poukázal, že pokiaľ sa týka výšky nemajetkovej ujmy je nesporné, že táto sa v danom prípade riadi úvahou súdu nakoľko v domácej legislatíve neexistuje v tejto oblasti žiadna úprava. Poukázal na to, že žalobcovia po právnej analýze dospeli k názoru, že jediným ustanovením domáceho právneho poriadku upravujúceho veľmi podobný inštitút je jednorazové odškodnenie pozostalých pri smrteľnom pracovnom úraze poručiteľa podľa zákona o sociálnom poistení. Pričom poukázali na § 94 ods. 1, 2, 3 zákona o sociálnom poistení. Ďalej uviedli, že toto jednorazové odškodnenie je nezávislá dávka pre pozostalých, ktoré vyjadruje len stratu blízkej osoby. Osobitnou dávkou je ešte pozostalostná renta pre osoby, ktoré poručiteľ vyživoval. Podľa názoru žalobcov niet dôvodu rozlišovať medzi stratou blízkej osoby spôsobenej pracovným úrazom alebo dopravnou nehodou. Navyše v oboch prípadoch ide o nároky plne kryté povinným poistením, hoci jednou z nich je verejné alebo súkromné. Nároky žalobcov uvedené v žalobnom petite vychádzali teda z tejto analógie s pracovnoprávnou úpravou, pričom nároky jednotlivých žalobcov sú preukázateľne podstatne nižšie ako sumy uvedené v § 94 zákona o sociálnom poistení.

7. Súd vo veci nariadil pojednávanie a vykonal dokazovanie výsluchom strán sporu. Žalovaný vzniesol námietku premlčania s poukazom na § 106 Občianskeho zákonníka, pričom uviedol, že kvalifikovaný

žalobný návrh bol doručený súdu dňa 5.3.2014 alternatívne 30.10.2013, ktorý však spochybňuje, nakoľko podľa názoru žalovaného, žaloba bola podpísaná neoprávneným subjektom, a to pánom Novákom, pričom ako žalobcovia vystupujú pani Soroková a pán Soroka. Na viac žalovanému nebolo dourčené poverenie na základe, ktorého mohlo dôjsť k takémuto úkonu. Podľa názoru žalovaného ku kvalifikovane podanej žalobe došlo až dňa 5.3.2014, a teda i z objektívneho pohľadu by bola požiadavka premlčaná keďže s poukazom na § 101 od. 2 OZ už uplynula trojročná premlčacia lehota. Poukázal na to, že žalovanému nebolo doručené plnomocenstvo pre žalobkyňu v prvom rade.

8. Právny zástupca žalobcov zotrval na svojej právnej skutkovej argumentácii a poukázal na to, že predmetom konania je ochrana osobnosti podľa § 11 O. z., a táto sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej lehote.

9. Žalobkyňa v prvom rade vo svojej výpovedi uviedla, že o smrti syna sa dozvedela, tak že k ním prišiel nad ránom policajt spolu s farárom, pričom z tejto informácie ostali ako obarený. Ich vzťah so synom bol veľmi dobrý, nakoľko bol nekonfliktný, bol ich slniečko. Skutočnosť, že syn je mŕtvy prežívajú ťažko a čoraz horšie. Vedia, že syn ich nedochová a nečaká ich budúcnosť s jeho deťmi. Uviedla, že majú ešte jedného syna, ktorý túto situáciu nesie ešte ťažšie, pretože nehoda sa stala v deň jeho narodenín. Po smrti syna sa žalobkyňa v prvom rade pridružili zdravotné problémy, ktoré by možno nevznikli. Má astmu, cíti beznádej, veľkú únavu, je ubolená a cíti sa beznádejne. Psychiatricky sa nelieči, avšak je nešťastná. V minulosti spievala, no v súčasnej dobe už nemôže. Po nehode ju veľmi dusí a nevie sa nadýchnuť. Na otázku žalovaného čo očakáva od finančného odškodnenia, ktoré si uplatňuje uviedla: „Možno nejakú finančnú výpomoc do budúcnosti, keďže nemáme už toto dieťa i keď žiadna suma nenahradí ľudský život.“ Žalobkyňa ďalej uviedla, že jej matka zomrela dva týždne po smrti jej nebohého syna a do pol roka zomrel svokor, a neskôr aj svokra. Deti žalobcov boli nápomocné pri ich starostlivosti a mysleli si, že raz niekto bude môcť aj ich dochovať.

10. Žalobca v druhom rade uviedol, vo svojej výpovedi, že on bol otvoriť dvere keď prišiel policajt s farárom a nevedel danú informáciu pochopiť. Ich vzťah so synom bol veľmi dobrý. Žalobca v druhom rade má autoservis. Nebohý syn sa učil za automechanika a pracoval u neho vo firme. Nebohý syn bol veselý, spoľahlivý kde bol on tam bola sranda. Bol nekonfliktný a nedovolil, aby sa niekto hádal. Žalobca v druhom rade žije zo dňa na deň, čaká kedy bude večer a večer, že bude ráno, pracuje, autoservisu sa darí z mesiaca na mesiac. Staršieho syna sa snaží vtiahnuť do svojho podnikania.

Na základe vykonaného dokazovania súd za podstatné skutkové tvrdenie považuje:

11. Dňa 31.10.2010 okolo 02.00 hod. došlo na hlavnej ceste č. 68 pri obci Pusté Pole k dopravnej nehode motorového vozidla zn. S., R.: J ktoré riadil vodič I. E. v smere cesty od obce Kamenica na Ľubotín a v pravotočivej zákrute nad obcou Pusté Pole neprispôsobil rýchlosť jazdy vozidla stavu, povahe vozovky a svojim schopnostiam, v dôsledku čoho prešiel do protismeru, kde prednou časťou vozidla narazil do stromu stojaceho pri okraji vozovky. Zo znaleckého posudku znalca z odboru cestnej dopravy Ing. Jozefa Popadiča vypracovaného pre potreby trestného konania ČVS: ORP -225/JP-SL-2010 vyplýva, že vodič motorového vozidla I. E. jazdil bezprostredne pred dopravou nehodu po suchej vozovke mimo obec rýchlosťou 121,95 km/h a takáto rýchlosť vozidla bola aj v čase vybočovania vozidla zo svojho smeru na ľavú stranu vozovky. V danom úseku však bola dovolená rýchlosť 90 km/h. Príčinou dopravnej nehody podľa znaleckého posudku bola nesprávna reakcia, resp. nesprávna technika jazdy vodiča vozidla S.. Znalec v znaleckom posudku konštatoval, že je predpoklad, že pri dovolenej rýchlosti v danom úseku, t.j. pri rýchlosti 90 km/h, by nedošlo k vybočeniu vozidla zo smeru jeho jazdy a teda by nedošlo k nárazu do stromu a nedošlo by k dopravnej nehode. Pri dopravnej nehode došlo k usmrteniu vodiča a dvoch spolujazdcov. spolujazdec G. D., syn žalobcov zraneniam na mieste podľahol. Z listu o prehliadke mŕtveho a z úmrtného listu G. D. vyplýva, že tento zomrel dňa XX.XX.XXXX o 3.15 hod. Spolujazdec C. D. zraneniam podľahol po prevoze do NsP Prešov. Ďalší dvaja spolujazdci - G. J. a I. O. utrpeli ťažké zranenia s predbežnou dobou liečenia najmenej 4 mesiacov. V čase dopravnej nehody vlastníkom motorového vozidla S. A6 bol B. D., ktorý predmetné vozidlo požičal svojmu synovi C.ovi D.ovi, ktorý tiež v dôsledku dopravnej nehody zomrel, ako je uvedené vyššie motorové vozidlo riadil vodič I. E.. V čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo poistené u žalovaného. Zo správy žalovaného vo vyšetrovacom spise vyplýva, že škodovú udalosť nahlásil B. D. žalovanému dňa 9.11.2010.

12. Vyšetrovateľ PZ OR Úradu justičnej a kriminálnej polície Stará Ľubovňa uznesením sp. zn. ČVS: ORP-225/JP-SL-2010 začal dňa XX.XX.XXXX trestné stíhanie za prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák. a za prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák.

13. Uznesením vyšetrovateľa OR PZ Úradu justičnej a kriminálnej polície Stará Ľubovňa ČVS: ORP-225/JP-SL-2010 zo dňa 27.12.2010 bolo trestné stíhanie zastavené, v odôvodnení ktorého je uvedené, že príčinou dopravnej nehody z technického hľadiska bola nesprávna reakcia, resp. nesprávna technika jazdy vodiča I.a E.. Dopravnú nehodu zaviniel vodič I. E. tým, že porušil ust. § 9 ods. 1, §16 ods. 1, § 137 ods. 1 zák. č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke. Vodič I. E. na mieste nehody zomrel. Pri pitve menovaného boli zistené negatívne hladiny etylalkoholu. Trestné stíhanie bolo vyšetrovateľom zastavené, lebo trestné stíhanie je neprípustné proti tomu, kto zomrel.

Súd skutkový stav podriadil pod tieto zákonné ustanovenia:

14. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

15. Podľa § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

16. Podľa § 13 ods. 2 OZ pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej umy v peniazoch.

17. Podľa § 13 ods. 3 OZ výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej umy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

18. Podľa § 15 OZ po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

19. Podľa § 1 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku XX.XX.XXXX (ďalej len zákon o povinnom zmluvnom poistení). Tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „poistenie zodpovednosti“) a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ďalej len „kancelária“).

20. Podľa § 2 písm. f/ cit. zákona na účely tohto zákona za rozumie poisteným ten, na koho sa vzťahuje poistenie zodpovednosti.

21. Podľa § 4 ods. 1 cit. zákona poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťovej zmluve.

22. Podľa § 4 ods. 2 cit. zákona poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu

a/ škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,

b/ škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,

c/ účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poisťné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poisťné plnenie,

d/ ušlého zisku.

23. Podľa § 4 ods. 3 cit. zákona poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom uplatnené, preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, dávky nemocenského zabezpečenia, úrazové dávky, dávky úrazového zabezpečenia, dôchodkové dávky, dávky výsluhového zabezpečenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia, ak poistený je povinný ich nahradiť týmto subjektom.

24. Podľa § 4 ods. 4 cit. zákona poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

25. Podľa § 15 ods. 1 zák. o povinnom zmluvnom poistení náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

26. Podľa § 15 ods.2 zák. o povinnom zmluvnom poistení na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

27. Podľa § 822 OZ v znení účinnom k XX.XX.XXXX z poistenia zodpovednosti za škody má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poistiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá.

28. Podľa § 823 OZ v znení účinnom k XX.XX.XXXX náhradu platí poistiteľ poškodenému; poškodený však právo na plnenie proti poistiteľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak.

29. Podľa § 100 ods. 1 OZ právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

30. Podľa § 101 OZ pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

31. Podľa § 102 OZ pri právach, ktoré sa musia najprv uplatniť u fyzickej alebo právnickej osoby, začína plynúť premlčacia doba odo dňa, keď sa právo takto uplatnilo

32. Podľa § 104 OZ pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.

33. Podľa § 112 OZ ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. to platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.

34. Podľa § 191 ods. 1 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

35. Podľa § 391 ods. 2 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Právna teória, rozhodovacia prax:

36. Premlčanie. Podľa § 100 ods. 1 OZ právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe, v tomto zákone ustanovenej (§ 101 - § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka, ak sa dlžník premlčania dovoľá nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Z § 100 ods. 2 OZ vyplýva, že sa premlčujú všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva.

37. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 OZ predstavuje jedno parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo nestačí na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv. Napriek tomu, že ide o satisfakciu oblasti nemateriálnych osobnostných práv jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom má za následok, že ide o osobné právo majetkovej povahy. V danom prípade je určujúci obsah nároku a nie predmet jeho ochrany, ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Počiatok plynutia trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za

nemateriálnu ujmu je podľa § 101 OZ viazaný na okamih kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni kedy k takémuto zásahu došlo.

38. V tejto súvislosti súd poukazuje na ustálenú rozhodovaciu prax súdov, a to konkrétne na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 17.2.2011 sp. zn. 5Cdo/265/2009 a na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 27.11.2012 sp. zn. 2Cdo/194/2011, ktoré bolo uverejnené v zbierke stanovísk NS a súdov SR 4/2014 ako R 58/2014.

39. Spočívanie premlčacej lehoty. Ustanovenie § 112 OZ upravuje tzv. spočívanie premlčacej lehoty, ktorého podstata spočíva v tom, že okamihom nastane právnej skutočnosti premlčacia lehota prestáva plynúť, pričom po odpadnutí zákonnej prekážky jej plynutia pokračuje v plynutí, v tom časovom okamihu, v ktorom plynúť prestala. Právnym dôvodom spočívania premlčania v tomto prípade je podanie žaloby na súd. Spočívanie premlčacej lehoty nastane i v tom prípade, ak žalobca podá žalobu na nepríslušný súd alebo, ak žaloba nespĺňa zákonom ustanovené náležitosti a súd tak musí procesným postupom odstraňovať vady konania. Účinok spočívania premlčacej lehoty aj v tomto prípade nastane dňom doručenia žaloby na súd či iný príslušný orgán (viď. Veľký komentár občiansky zákonník I., Števec, Dulák, Bajánková, Fečík, Sedláčko, Tomašovič a kolektív, nakladateľstvo C. H. BECK, str. 713 - 714). Súd ďalej v tomto smere i poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. II. ÚS 182/1, ktorého právna veta je: „zákon a podmienka riadneho pokračovania v konaní by nebola splnená keby žalobca vadnou žalobou (v prípade na výzvu súdu) ju neopravil či nedoplnil“.

40. Pasívna legitímácia. Súd v plnom rozsahu poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 6MCdo/1/2016 kedy bol na zasadnutí občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu konaného dňa 9.10.2018 schválený a na uverejnenie zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky a následne i uverejnený pod č. 61 s nasledovnými právnymi vetami: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien, a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla.“ „V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. V predmetnom rozhodnutí najvyšší súd ďalej uviedol: „Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky čo treba rozumieť pod pojmom škoda (použitým v zákone o PZP. Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla). Z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúcich zásahov do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia.“

41. Výška náhrad nemajetkovej ujmy v obdobných veciach. V konaní vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš, sp. zn. 7C/162/2001 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,- eur každému z rodičov za úmrtie syna (po zohľadnení spoluzavinenia poškodeného pri dopravnej nehode). Rozsudkom Okresného súdu Čadca sp. zn. 14C/31/2010 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému z rodičov za stratu dieťaťa vo výške 25.000,- eur (povinná osoba predchádzala vozidlom v úseku cesty, kde je predchádzanie zakázané a po prejdení do protismeru čelne narazilo do protiúdeho motorového vozidla). Krajský súd v Prešove v konaní sp. zn. 20Co/183/2014 potvrdil rozhodnutie prvoinštančného súdu a priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za smrť syna pri dopravnej nehode, rodičom 2 x po 15.000,- eur a bratovi 5.000,- eur. Krajský súd v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 10Co/5/2018 potvrdil rozhodnutie OS Bardejov sp. zn. 2C/25/2015 a pozostalým - rodičom priznal 2 x po 16.500,- eur a bratovi sumu 10.000,- eur. Krajský súd Žilina rozhodnutím sp. zn. 5Co/255/2018 zo dňa 27.11.2018 potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Čadca sp. zn. 5C/47/2011, ktorý pozostalým po dopravnej nehode - rodičom priznal sumu 2x 18.000,- eur a súrodencom 3 x po 6.000,- eur.

Súd dospel k záveru:

42. Žalobcovia si uplatňovali náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 OZ, nakoľko dňa XX.XX.XXXX došlo k dopravnej nehode, pri ktorej zomrel ich 18 ročný syn. Dopravnú nehodu zapríčinil vodič I. E., ktorý však pri dopravnej nehode taktiež zahynul a preto trestné stíhanie bolo zastavené. V čase dopravnej nehody motorové vozidlo, ktoré viedol vodič E. bolo poistené u žalovaného.

43. Pokiaľ sa týka pasívnej legitímácie, súd sa s touto námietkou žalovaného vysporiadal vo svojom prvotnom rozhodnutí, pričom danosť pasívnej legitímácie žalovaného bola potvrdená i závermi zrušujúceho rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5Co/129/2016 v bodoch 13 až 22. Prvoinštančný súd je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, preto súd opätovne vznesenú námietku žalovaného považuje za neopodstatnenú a na viac súd v časti svojho rozhodnutia Právna teória prax v bode 40 poukazuje i na aktuálnu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR.

44. Súd nárok žalobcov nepovažuje za premlčaný. Nárok žalobcov je nárokom vyplývajúcim z ustanovenia § 13 OZ tzn. ide o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Najvyšším súdom SR už bolo niekoľkokrát rozhodnuté, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, (viď vyššie citované rozhodnutia), pričom počiatok plynutia je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Teda premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv, v danom prípade dňom nasledujúcim po dopravnej nehode, kedy došlo k úmrtiu syna žalobcov. Dopravná nehoda sa stala dňa XX.XX.XXXX a premlčacia doba začala plynúť dňa 1.11.2010 a uplynula dňa 1.11.2013. Žalobcovia podali žalobu na súd dňa 30.11.2013, teda včas. Námietka zo strany žalovaného, že žaloba nebola kvalifikovane podaná a bola podaná neoprávnenou osobou, podľa názoru súdu absolútne neobstojí. V zmysle ustanovenia § 112 OZ (ako to je citované vyššie v bode 39) uplatnením práva t.j. podaním žaloby na súd premlčacia doba spočíva i v prípade, ak by žaloba nespĺňala náležitosti v zmysle zákon, resp. bola podaná na nesprávny súd. Žalobcovia síce na výzvu súdu doplnili žalobu dňa 5.3.2014, avšak premlčacia doba spočíva uplatnením nároku - žaloby na súde, bez ohľadu na to, či obsahuje resp. neobsahovala všetky zákonné náležitosti, dôležité je to, že žalobcovia riadne v začatí konaní pokračovali. Vyššie uvedené platí i pre námietku žalovaného, že žaloba nebola podaná oprávnenou osobou a žalobu podal W. Žalobcovia v priebehu konania predložili súd splnomocnenie pre W. L. zo dňa 10.9.2013, ktoré žalobcovia podpísali pred Matričným úradom Mesta Bardejov dňa 10.9.2013 (splnomocnenia sa nachádzajú na č.l. 20 a 21 súdneho spisu). Taktiež splnomocnenie žalobcov pre právneho zástupcu advokátsku kanceláriu Beňo & partners advokátska kancelária s.r.o., sa nachádza v súdnom spise na čl. 132, 133.

45. Žalovaný ďalej v konaní zastával názor, ktorý podložil rozhodnutím Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 8Co/106/2018, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy krytej z PZP sa premlčuje v dvojročnej subjektívnej lehote v zmysle § 106 OZ. Predmetné rozhodnutie KS Žilina vychádza z premisy, že ak sa prijal záver, že nemajetková ujma, resp. jej náhradu je možné subsumovať pod škodu v zmysle zákona č. 381/2001 - ZoPZP, nie je možné na druhej strane aplikovať premlčanie vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy, ktorá je pri takomto posúdení vyhodnotená ako škoda na účely ZoPZP, ktorý nepozná náhradu nemajetkovej ujmy, ale len inštitút náhrady škody. Takýto názor na danú problematiku je podľa názoru súdu ojedinelým a súd sa s týmto názorom (napriek tomu, že ide o názor odvolacieho súdu) nestotožňuje, a to z týchto dôvodov. Pri výklade pojmu škoda pre účely zákona o povinnom zmluvnom poistení treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou Smernicou európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinností poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejme, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (tu porovnaj napr. rozsudok SD EÚ 6.5.2010 vo veci C - 63/09 Axel Walz proti Clickair S.A.).

46. Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 27.3.2018 sp. zn. 1Cdo/156/2017 uviedol v bode 31, že extenzívny výkladový postup pojmu „škoda na zdraví“ a rešpektovanie súvislosti právnych inštitútov umožňujú taký záver, že je normatívne prípustná taká interpretácia § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP, podľa ktorej aj nemajetkovú ujmu podľa § 13 OZ možno zahrnúť pod škodu na zdraví. V bode 34 tohto

rozhodnutia najvyšší súd uviedol, že ustanovenie § 4 ods. 2 a) ZoPZP je potrebné vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti za škodu kryje (za splnenie ostatných podmienok v ods.4) aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. OZ a pozostalí (ako poškodení) môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods.1 ZoPZP uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody.

47. V citovaných rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR je uvedené, že nemajetkovú ujmu možno zahrnúť pod škodu na zdraví, resp. ZoPZP kryje aj nároky na nemajetkovú ujmu pozostalých ako ostatné nároky na náhradu škody. Právny inštitút náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 OZ stále ostáva inštitútom náhrady nemajetkovej ujmy a nestáva sa - netransformuje sa na inštitút náhrady škody. Na viac tak ako to je vyššie uvedené, komunitárne právo používa oba slovné spojenie ujma i škoda. Preto nie možné prijať záver, podľa názoru súdu, aby sa na predmetný nárok vzťahovala dvojročná premlčacia doba v zmysle § 106 OZ, nakoľko nejde o nárok na náhradu škody, ale nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorý sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej dobe - tri roky a ktorý je krytý zo zákonného zmluvného poistenia. Takýto záver je uvedený i v rozhodnutí NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2001, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 4/2014 pod číslom 58.

48. Žalobcovia v 1. a v 2. rade si podanou žalobou uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- eur každý jeden z nich. Vykonaným dokazovaním bolo nesporné medzi stranami sporu, že k zásahu do práva žalobcov došlo v dôsledku protiprávneho konania vodiča motorového vozidla R. BJ 768 BC, ktorým došlo k dopravnej nehode a toto motorové vozidlo bolo poistené u žalovaného. Nečakaným šokujúcim úmrtím dieťaťa žalobcov došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv, pričom následok zásahu je nereparovateľný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. Trvalým narušením doterajších rodinných vzťahov žalobcov úmrtím ich syna, stratili žalobcovia možnosť realizovať emocionálne a citové väzby k osobe, ktorá v ich dovtedajšom živote bola človekom, ktorého nemožno nahradiť, i napriek tomu, že žalobcovia majú ešte jedného syna. Navždy sú ochudobnení o možnosť ďalšieho vzťahu, ktorý u žalobcov bol veľmi harmonický. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobcovia s nebohým synom tvorili fungujúcu, usporiadanú rodinu. Nebohý syn sa učil za automechanika a počas štúdia vypomáhal a praxoval u žalobcu v 2. rade (otec) v jeho autoservise, pričom v práci bol spoľahlivým a mal byť pokračovateľom v rodinnej firme. Nebohý bol veľmi veselej a družnej povahy, ako vypovedal žalobca v 2. rade „kde bol on, tam bola sranda“. Žalobkyňa v 1. rade v listine označenej „Životná situácia v našej rodine“ (č.l.12) ako aj vo svojej výpovedi na pojednávaní uviedla, že nebohý syn bol ich slniečko a rozdával radosť mnohým ľuďom a priatelia po dopravnej nehode mu založili internetovú stránku. Smrť syna bola veľkou tragédiou pre žalobcov a hlboko zasiahla celú rodinu nakoľko: syn zomrel v deň narodenín staršieho syna, po jeho smrti do dvoch týždňov zomrela babka - matka žalobkyne v 1. rade, do pol roka starý otec - otec žalobcu v 2. rade a neskôr i matka žalobcu v 2. rade. Žalobkyňa v 1. rade v minulosti - pred smrťou syna bola aktívnou interpretkou ľudových piesní, vystupovala v médiách i na verejnosti, po tejto udalosti už však spievať nemôže. Bola jej diagnostikovaná astma, veľmi ju dusí, nevie sa nadýchnuť, žalobkyňa v 1. rade si myslí, že je to aj dôsledok stresovej situácie. Psychiatricky sa žalobcovia neliečia, avšak pociťujú veľkú stratu, beznádej, veľkú únavu. Osobou, ktorá významne trpí pri strate dieťaťa je rodič, ktorý znáša útrapy spravidla celý svoj zostávajúci život a je viac ako prirodzené, že práve rodičia, znášali a znášajú stratu svojho syna veľmi ťažko. V danom prípade rodičia prišli o syna, s ktorým zdieľali spoločnú domácnosť, vzájomne si vypomáhali pri starostlivosti o starých rodičov a očakávali prevzatie rodinnej firmy, pomoc v starobe, potešenie z vnúčat, preto súd dospel k záveru, že uplatnený nárok žalobcov je primeraný a priznal žalobkyňu v 1. rade sumu 15.000,- eur a žalobcov v 2. rade sumu 15.000,- eur. Na základe vykonaného dokazovania, zohľadňujúc súdnu prax (bod 39), ako i s prihliadnutím na všetky okolnosti tohto prípadu, súd nenašiel dôvod na krátenie žalobcami žiadnej nemajetkovej ujmy.

O trovách konania súd rozhodol takto:

49. Podľa § 255 CSP ods. 1 súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

50. Podľa § 255 ods. 2 CSP ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

51. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

52. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

53. S poukazom na tú skutočnosť, že žalobcovia boli v konaní plne úspešní, súd im priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%, o ktorej výške rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia a ktoré je povinný nahradiť žalobcom žalovaný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajší súd v dvoch písomných vyhotoveniach.

Podľa § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech rozhodnutie bolo vydané.

Podľa § 363 CSP sa v odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 a ods. 2 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak žalovaný nespĺní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.